

Arkivsaksnummer: 2024/5029

Saksbehandlar: Alf Odden

Dato: 23.08.2026

Utval	Utvalsak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	25/26	22.09.2026

Uttale - Justert konsesjonssøknad for Røldal Suldal kraftverk - Lyse Kraft

Vedlegg:

- 1 Uttale frå Verneområdestyret for SVR - Justert konsesjonssøknad Røldal Suldal
- 2 NVE - Høyringsbrev - Justert konsesjonssøknad Røldal-Suldal
- 3 Lyse Kraft - Justert konsesjonssøknadsøknad Røldal-Suldal

Forvaltar si innstilling

Verneområdestyret godkjenner vedlagt uttale. Uttalen sendes til Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) innan høyringsfristen 20.09.2026. Fram til uttalen blir send, får verneområdeforvaltar fullmakt til å gjere mindre endringar i uttalen i samråd med styreleiar.

Lyse Kraft sin justerte søknad er eit steg i riktig retning i høve til verneverdiane knyt til villrein, og eit steg tilbake når det gjeld verneverdiane knyt til landskapet. Verneområdestyret for SVR vil derfor framleis rå frå at det blir gitt konsesjon slik planane nå ligg føre. Dette grunngjevast med at tiltaka det er søkt om, vil ha negativ innverknad på verneinteressene verneområdestyret er satt til å forvalte. Etter endringane i den justerte søknaden, har ikkje prosjektet lenger positive konsekvensar for verneverdiane knyt til landskap og fisk ved Isvatnet. Prosjektet legg og framleis opp til pumping til Holmavatnet om vinteren. Dette på tross av at det er godt dokumentert at isen på Holmavatnet er viktig for villreinen, og at ein ikkje har sikker kunnskap om konsekvensane slik pumping vil ha for villreinens bruk. For anna påverknad av verneverdiane visast det til uttalen til den opphavlege konsesjonssøknaden.

Det er positivt at Lyse Kraft nå legg til grunn at det, av omsyn til villreinen, skal leggjast restriksjonar på pumpinga til Holmavatnet om vinteren. Restriksjonane Lyse kraft nå legg opp til er likevel ikkje omfattande nok og konkrete nok, til at ein kan være trygg på at å villreinens bruk av isen på Holmavatnet blir sikra. Gjennomgåande heftar det framleis altfor stor usikkerheit til konsekvensane pumpinga vil ha for isen på Holmavatnet og villreinen sin bruk av denne.

Når Lyse kraft gjennom endringane i prosjektet for Isvatnet sikrar auka kraftproduksjon og auka inntekter, kunne ein forvente at ein del av denne «gevinsten» vart brukt til å fullt ut sikre villreinens bruk av isen på Holmavatnet. Dette vil best kunne gjerast ved å unnlate å pumpe til Holmavatnet i perioden frå etter at isen har lagt seg og fram til 15. mars. Det er uheldig at Lyse Kraft framleis held

fast på denne svært konfliktfylte delen av prosjektet. Gevinsten i form av kraftproduksjon og økonomisk inntening frå den skisserte vinterpumpinga vil truleg være avgrensa, men for villreinstamma vil trygg og farbar is på Holmavatnet ha svært stor betydning.

Verneområdestyret sitt standpunkt baserer seg på Lyse Kraft sin noko uferdige søknad om endringar i prosjektet. Eit mangelfullt kunnskapsgrunnlag og søknadens mangel på konkrete datoar og eksakte kriterium, gjer det svært vanskeleg å vurdere kva for konsekvensar endringane vil ha for villreinens bruk av isen på Holmavatnet. Om det skulle bli lagt fram ny kunnskap eller bli gjort ytterlegare endringar i prosjektet, som betre sikrar villreinens bruk av isen på Holmavatnet, vil verneområdestyret ta sitt standpunkt opp til ny vurdering.

Verneområdestyret ønskjer å halde fram dialogen med Lyse Kraft fram mot ein eventuelt justert dispensasjonssøknad.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Verneområdestyret for SVR - 22.09.2026

Jonny Liland

Nytt felles forslag til vedtak frå Jonny Liland, Per Sverre Kvinlaug, Jan Petter Gysland Mads Drange og Hans Blattmann.

Verneområdestyret for SVR visar til tidlegare uttaler til konsesjonssøknad og revisjonsdokument.

I høve til den justerte konsesjonssøknaden vil verneområdestyret uttale dette:

1. Ved at Isvatnet blir tatt inn i prosjektet, blir det tatt bort ein gevinst for verneverdiane i høve til den opphavlege konsesjonssøknaden
2. Verneområdestyret forutsett at det blir fastsett eit manøvreringsreglement som sikrar naturleg islegging av Holmavatnet, og at dette regimet sikrar isdekket på Holmavatnet ikkje blir svekka, og at isen kan brukast av villreinen gjennom vinteren

Vilkåra i eit manøvreringsreglement må bygge på eit dokumentert fagleg grunnlag og må ha tydelege og etterprøvbare kriterier for når pumping skal stansast og kan takast opp att.

Fram til uttalen blir send, får verneområdeforvaltar fullmakt til å gjere mindre endringar i uttalen i samråd med styreleiar

Behandling

Nytt fellesforslag vart vedtatt med 8 mot 3 stemmar (Marit Høie, Janne Nystøl, Margit Dale).

Vedtak

Verneområdestyret for SVR visar til tidlegare uttaler til konsesjonssøknad og revisjonsdokument.

I høve til den justerte konsesjonssøknaden vil verneområdestyret uttale dette:

1. Ved at Isvatnet blir tatt inn i prosjektet, blir det tatt bort ein gevinst for verneverdiane i høve til den opphavlege konsesjonssøknaden

2. Verneområdestyret forutsett at det blir fastsett eit manøvreringsreglement som sikrar naturleg islegging av Holmavatnet, og at dette regimet sikrar isdekket på Holmavatnet ikkje blir svekka, og at isen kan brukast av villreinen gjennom vinteren

Vilkåra i eit manøvreringsreglement må bygge på eit dokumentert fagleg grunnlag og må ha tydelege og etterprøvbare kriterier for når pumping skal stansast og kan takast opp att.

Fram til uttalen blir send, får verneområdeforvaltar fullmakt til å gjere mindre endringar i uttalen i samråd med styreleiar

Saksopplysninger

I denne saka skal verneområdestyret ta stilling til justert konsesjonssøknad frå Lyse Kraft for Røldal-Suldal kraftverk. Framlegget til uttale ligg ved saksframlegget. Uttalen må sjåast i samanheng med verneområdestyrets sine tidlegare uttaler til opphavleg konsesjonssøknad og revisjonsdokument i styresakane 11/25 og 12/25.

Verneområdestyret har ikkje mottatt ein justert dispensasjonssøknad frå verneføreskrifta frå Lyse Kraft.

Bakgrunn for uttalen

Viser til Lyse Kraft sin justerte konsesjonssøknad med vedlegg, og NVE sitt høyringsbrev frå 17.06.2026. Her ber NVE om synspunkt på om dei endra planane bør gjennomførast. Viser og til opphavleg konsesjonssøknad, revisjonsdokument og verneområdestyrets uttaler til desse.

Alle dokument i saka, inkludert uttaler frå andre paratar, kan lesast her: [Konsesjonssak - NVE](#)

Uttalen vil i all hovudsak ta føre seg påverknad på verna areal, og såleis gjelde Austre grein av Røldal-Suldal prosjektet. Uttalen vil konsentrere seg om endringar i høve til opphavleg konsesjonssøknad, og ikkje gi ei fullstendig beskriving av utbyggingsplanane og korleis dei påverkar verneverdiane. For ei slik beskriving visast det til styresak 11/25.

Endringar i høve til opphavleg konsesjonssøknad

Isvatnet

I den justerte utbyggingsløyninga ønskjer Lyse Kraft å oppretthalde dagens regulering av Isvatnet. I både den opphavlege konsesjonssøknaden og revisjonsdokumentet var det derimot lagt opp til å avvike den aktive reguleringa av Isvatnet. Dette ville medført stabil vasstand i Isvatnet og meir «naturlig» avrenning i Tverrå mot Holmavatnet.

Det leggst og opp til Isvatnet skal tappast over eit lengre tidsrom enn tilfellet er i dag. Nå tappast Isvatnet over ein kort periode i februar/mars med ei vassføring på 15 m³/sek. Etter den justerte søknaden vil tappinga skje over eit tidsrom på om lag to månader med ei vassføring på 1.5 m³/sek.

Lyse Kraft grunngjev denne endringa med at Isvatn i det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget vurderast å ha avgrensa betydning for villreinen sin arealbruk, samtidig som reguleringa har vesentleg produksjonsmessig verdi.

Holmavatnet

Lyse kraft opplyser at omsyn til villreinen har vore ein viktig premiss i arbeide med den justerte utbyggingsløyisinga. Dei visar og til at supplerande utgreiingar og dialog med relevante forvaltningsmyndigheiter, har vist at villreinens vintertrekk over Holmavatnet bør tilleggas særleg vekt. Utbyggingsløyisinga er derfor, i følgje Lyse Kraft, justert gjennom målretta grep som samla sett blir vurdert til å ha god miljøeffekt, og stå i eit rimeleg forhold til prosjektet si samfunnsnytte.

Etter Lyse Kraft si vurdering kan det derfor være aktuelt å fastsette vilkår med desse hovudelementa:

- Inga pumping til Holmavatnet i periodar der de naturgitte tilhøva ligg til rette for islegging. Vurderinga bør bygge på temperatur, vind, hydrologiske observasjonar og tilgjengelege prognoser.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillatast innanfor nærmare fastsette rammer. Det bør da ikkje førekomme meir pumping enn produksjon samla over ei kalenderveke. Pumpa volum per døgn bør i tillegg avgrensast, slik at pumpinga i seg sjølv maksimalt gir ei vasstandsauke i Holmavatnet på 10 cm per døgn ved gjeldande fyllingsgrad.
- Vurderingar knytt til innfrysing, islegging og oppfølging av manøvrering bør dokumenterast og kunne oversendast vassdragsmyndigheten ved behov.

Lyse Kraft opplyser og at det går føre seg ei omfattande kunnskapsoppdatering på dette feltet, blant anna gjennom forskingsprosjektet EnviPump. Endeleg utforming av vilkår for Kvanndal 2 pumpekraftverk må derfor sjåast i lys av dette arbeidet.

Vurdering

Etter verneområdeforvaltar si vurdering vil Lyse Kraft sine planar for opprusting og utviding av Røldal Suldal kraftverk, framleis ha så stor negativ påverknad av verneverdiane at ein ikkje kan tilrå at det blir gitt konsesjon. Dette gjeld særleg verneverdiane knyt til landskap og villrein.

Samla sett vil endringane i den justerte konsesjonssøknaden medføre like stor negativ innverknad på verneverdiane som det var tilfellet med den opphavlege søknaden. Dette er særleg knytt til endringane for Isvatnet. På fleire viktige punkt er søknaden mangelfull. Den inneheld få konkrete datoar og konkrete kriterium for løyisingane som er skissert. Søknaden inneheld i liten grad vurderingar av effekten av endringane som er gjort.

Det er positivt at Lyse Kraft nå legg til grunn at det, av omsyn til villreinen, skal leggest restriksjonar på pumpinga til Holmavatnet om vinteren. Restriksjonane Lyse kraft nå legg opp til er likevel ikkje omfattande nok og konkrete nok, til at ein kan være trygg på at å villreinens bruk av isen på Holmavatnet blir sikra.

Når Lyse kraft gjennom endringane i prosjektet for Isvatnet sikrar auka kraftproduksjon og auka inntekter, kunne ein forvente at ein del av denne «gevinsten» vart brukt til å fullt ut sikre villreinens bruk av isen på Holmavatnet. Dette vil best kunne gjerast ved å unnlate å pumpe til Holmavatnet i perioden frå etter at isen har lagt seg og fram til 15. mars, samt å sikre at islegginga på seinhausten ikkje blir forsinka.

For anna påverknad av verneverdiane visast det til uttalen til den opphavlege konsesjonssøknaden.

Uttalen til NVE vil i tillegg innehalde desse hovudpunkta:

Isvatnet

I den opphavlege konsesjonssøknaden var det lagt opp til at Isvatnet skulle ha ein stabil vasstand på kote 1294 og renne «naturleg» ned til der Tverrå blir overført til Holmavatnet. Verneområdestyret har tidlegare uttalt at denne «avreguleringa» av Isvatnet ville være positivt for verneverdiane knyt til landskap og naturmangfald. Utan ei synleg reguleringssone vil landskapsrommet ved Isvatnet framstå som nærast urørt, og levetilhøva for planter, botndyr og fisk vil bli forbetra. Bortfall av vintertappinga ville og være positiv. Det vil ikkje oppstå nye erosjonsskader i Litlevassbotn, og istilhøva vil bli betre både på sjølve Isvatnet og over Tverrå mellom Djupetjørna og Litlavatnet. Dette er eit område med marginal bruk av både folk og villrein om vinteren, men tiltaket ville uansett vore positivt.

Ved endringane i den justerte konsesjonssøknaden vil denne positive sida ved prosjektet falle bort.

Det er positivt at Lyse kraft nå legg opp til at Isvatnet skal tappast over ein lengre periode i løpet av vinteren. På denne måten kan truleg ytterlegare erosjonsskader i Litlevassbotn unngåast.

Holmavatnet

Overføring av Isvatnet

I den justerte konsesjonssøknaden vil Isvatnet bli tappa til Holmavatnet i løpet av vinteren. I dag skjer denne tappinga (til Sandvatnet) i løpet av ein kort periode i februar/mars. I Norconsult si tilleggsvurdering som følgjer søknaden, går det fram at denne tappinga vil skje over ein lengre periode enn i dag, truleg i løpet av februar og mars. Norconsult opplyser at vassføringa ut av Isvatnet i denne perioden vil ligge på 1.5 m³/sek.

Overføringa av Isvatnet medfører at tilsiget til Holmavatnet om vinteren vil auke. Søknaden inneheld ikkje opplysningar om korleis dette vil påverke vasstanden og istilhøva i Holmavatnet. Tilsiget frå Isvatnet vil komme i tillegg til naturleg tilsig og pumpinga søknaden legg opp til. Dette vil såleis bidra til ekstra vasstandsheving, og forsterke problema knytt til vassfylte råker som kan hindre villreinens bruk av isdekket.

Perioden med islegging

For perioden med islegging av Holmavatnet (normalt ca 15. november – 1. januar), legg den justerte søknaden opp til at pumping kan skje når tilhøva for naturleg islegging ikkje er til stades. Søknaden er ikkje konkret på verken tidspunkt eller eksakte kriterium for når pumping kan skje (temperatur, vind, hydrologiske observasjonar og tilgjengelege prognoser blir nemnt). SVR oppfattar det likevel slik at Lyse Kraft ønskjer å legge opp til eit regime som sikrar at islegginga kan skje som normalt. Dette er ei klar forbetring samanlikna med den opphavlege søknaden. Den justerte søknaden hadde stått seg på å skissere tidspunkt for når dette regimet er tenkt å tre i kraft, og tentative verdiar for dei ulike kriteria. Nå er søknaden for vag til at det er mogleg å gje konkrete innspel. Søknaden inneheld heller ikkje vurderingar av eventuelle konsekvensar eit slik regime vil ha for islegginga på Holmavatnet.

Villreinens bruk av isen i desember er relativt omfattande, og ein kvar forseinking av islegginga vil være negativt. Derfor må Lyse Kraft konkretisere dette regimet og høyringspartane må få høve til å gje innspel.

Perioden med farbar is

For perioden med sikker og farbar is på Holmavatnet (normalt frå midten av desember), legg den justerte søknaden opp til at pumping kan skje innafor gitte rammer. Konkret inneberer dette at pumpinga ikkje skal gje ei vasstandsauke på meir enn 10 cm i døgnet, og at det ikkje skal være meir pumping enn produksjon i løpet av ei veke. Søknaden inneheld ikkje opplysningar om kva som ligg i omgrepet «*sikker og farbar is*» eller kor lenge dette regimet skal vare utover våren. Det er og viktig å være merksam på at dette regimet berre gjeld vasstandsheving som ei følgje av pumping. Vasstandsheving frå naturleg tilsig og overføring av Isvatnet kjem i tillegg.

Eit regime som sett rammer for pumpinga til Holmavatnet er ei forbetring i høve til den opphavlege søknaden. Det er likevel viktig å være klar over at det skisserte regimet framleis vil opne for periodar med store vasstandshevingar om vinteren. Sjølv om det leggst opp til restriksjonar, opnast det framleis for pumping som til dømes kan gi ein vasstandsauke på 30 cm i løpet av tre døgn. I periodar kor pumping er aktuelt, vil og det naturlege tilsiget normalt være stort. I tillegg vil ein få ei ekstra auke i vasstanden frå tappinga av Isvatnet. Søknaden inneheld ikkje berekningar av denne samla vasstandsauka, sjølv om det er denne som er viktig i høve til påverknaden av isdekket og villreinens bruk av dette. Verneområdestyret legg til grunn at ein gjennom vinteren vil kunne få situasjonar der vasstanden i Holmavatnet aukar så mykje, at sprekkar i isdekket frå tidlegare nedtapping blir fylt med vatn.

Ein har ikkje sikker kunnskap om korleis ei slik pumping og endring i vasstanden påverkar istilhøva på Holmavatnet eller villreinens bruk av isdekket. I lys av villreinens omfattande bruk av isen på Holmavatnet, usikkerheita knytt til effektane av pumping og den allereie svært høge samla belastninga på villreinstamma, kan ikkje pumping tillatast den tida villreinen brukar isen (fram til ca 15. mars).

Det er uheldig at Lyse Kraft framleis held fast på denne svært konfliktfylte delen av prosjektet. Gevinsten i form av kraftproduksjon og økonomisk inntening frå den skisserte vinterpumpinga vil truleg være avgrensa, men for villreinstamma vil trygg og farbar is på Holmavatnet ha svært stor betydning.

Auke i reguleringshøgda med 5 m

Det leggst framleis opp til ei senking av LRV i Holmavatnet med ytterlegare 5 m. Samla reguleringshøgde vil bli 15 m. Verneområdestyret vi påpeike at innverknaden på villreinen bruk av isen, av ei auke i reguleringshøgda på 50%, ikkje er vurdert i konsesjonssøknadene, Norconsults sin konsekvensutgreiing eller NaturRestaurering si tilleggsutgreiing. Verneområdestyret vil derfor be NVE å pålegge Lyse Kraft å gjennomføre ei slik utgreiing. Ei slik auke av reguleringshøgda vil ha negative konsekvensar for villreinens bruk av isen, og kunnskap om dette forholdet må være ein del av det vidare grunnlaget når NVE skal fatte avgjerd i saka.